

Rodne dezinformacije i izbori za Europski parlament u Hrvatskoj

Analiza narativnih okvira
rodnih dezinformacija i/ili
drugih aspekata
informacijskog poremećaja u
predizbornoj kampanji

LIBELA.ORG

GENDER

FACTS

Izdavač:

CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje

Autori:

Brigita Miloš (Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci)
i Josip Šipić (CESI/Libela.org)

Grafičko oblikovanje:

Slobodna domena Zadruga za otvoreni kod i dizajn

Napomena:

Ovaj izvještaj nastao je u sklopu projekta „GenderFacts: uspostava novog provjeravatelja točnosti informacija u području ravnopravnosti spolova s ciljem suzbijanja rodni dezinformacija te spolne i rodne diskriminacije“. Projekt GenderFacts se financira kroz bespovratna sredstva iz sredstava Mehanizma za oporavak i otpornost. Dodijeljena od strane Agencije za elektroničke medije. Izneseni stavovi i mišljenja samo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije. Kao ni stajališta Agencije za elektroničke medije. Europska unija i Europska komisija ni Agencija za elektroničke medije ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Financira
Europska unija
NextGenerationEU

**AGENCIJA ZA
ELEKTRONIČKE
MEDIJE**

Zagreb, 2025.

Sadržaj

Uvod

1

**Narativni okviri rodno uvjetovanih
dezinformacija i/ili drugih aspekata
informacijskog poremećaja u
predizbornoj kampanji za
članove/ice Europskog parlamenta
u Republici Hrvatskoj 2024.**

3

1.

**„Rodna ideologija“ kao društvena ugroza:
akteri i potkategorije**

5

2.

Migracijsko pitanje

12

3.

Diskreditiranje politika rodne ravnopravnosti

14

Zaključak

16

Uvod

Predizborna kampanja za predstavnike i predstavnice Republike Hrvatske u Europskom parlamentu trajala je 45 dana, a hrvatski su građani i građanke na birališta izašli 9. lipnja 2024. godine. Građani i građanke Republike Hrvatske birali su 12 od ukupno 720 zastupnika i zastupnica koliko broji novi saziv Europskog parlamenta. U Republici Hrvatskoj najviše je mandata za Europski parlament osvojio HDZ, njih 6, dok je 4 mandata osvojio SDP, a po jedan mandat stranke Možemo i Domovinski pokret.

Izbore je obilježila mala izlaznost birača, tek 21,35 % na razini cijele Hrvatske. Komentari stručnjaka o kampanji i niskoj izlaznosti na izbore ističu zasićenje glasačkog tijela u superizbornoj godini, činjenicu vrlo duge predizborne kampanje, financijsko ograničenje promidžbe kandidata/kinja, fokusiranost građana i građanki na nacionalne, a manje na teme koje se tiču europskih politika te smatraju da ni sami akteri kampanje nisu uspjeli objasniti važnost europskih politika na živote građana i građanki (1,2). U predstavljanom kontekstu ove predizborne kampanje za Europski parlament, za potrebe ovog izvješća pratili su se ne baš brojni medijski napisi i istupi kandidata/kinja, a koji ulaze u područje rodnih dezinformacija ili drugih oblika rodno uvjetovanog informacijskog poremećaja.

Izvješće o rodnim aspektima informacijskog poremećaja tijekom predizborne kampanje za izbor hrvatskih predstavnika u Europskom parlamentu drugo je po redu izvješće projekta *GenderFacts* koji donosi podatke i analizu predizbornih kampanja u Republici Hrvatskoj tijekom 2024. i 2025. godine, a s naglaskom na uočavanje rodnih dezinformacija i narativa koji doprinose kreiranju rodno neegalitarnog medijskog i društvenog ozračja.

Metodološke napomene

Izvješće o rodnim dezinformacijama i rodnom aspektu informacijskog poremećaja uočenom tijekom predizborne kampanje za Europski parlament u Republici Hrvatskoj 2024. godine donosi analizu medijskih napisa, odnosno iskaza i izjava političkih aktera tijekom trajanja službene predizborne kampanje, odnosno od 24. travnja 2024. do 7. lipnja 2024. godine. U navedenom su se periodu pratile objave s deset online izvora informiranja (Jutarnji.hr, Večernji.hr, 24sata.hr, Index.hr, Dnevnik.hr, RTL.hr, HRT.hr, Dnevno.hr, Tportal.hr, Net.hr). Digitalni izvori odabrani su zbog značajno šireg dosega u usporedbi s tradicionalnim medijima poput tiskanih dnevnih ili tjednih novina. Osim šireg dosega, odabir digitalnih izvora također je povezan s fokusom istraživanja na rodne dezinformacije i druge oblike rodno uvjetovanih informacijskih poremećaja, koji su posebno izraženi u

digitalnom okruženju. Odabir specifičnih izvora informacija temeljen je na izvješću Reuters instituta o najčitanijim medijima u Hrvatskoj, među kojima su navedeni Index.hr, 24 sata online, Dnevnik online, Jutarnji online, Net.hr, Tportal.hr, Večernji online, Dnevno.hr i RTL News online. Nadalje, medijski izvori odabrani su i s ciljem praćenja: a) online verzija najčitanijih tiskanih dnevnih novina u Hrvatskoj (24 sata online, Jutarnji online, Večernji online), b) portala televizijskih kuća (Dnevnik online, RTL News online, HRT.hr), te c) informativnih online portala (Dnevno.hr, Index.hr, Tportal.hr i Net.hr), koji su među najpopularnijim izvorima vijesti za hrvatske građane.

Tijekom predizborne kampanje svakodnevno su se pratile i analizirale objave s odabranih izvora, posebno one koje su obrađivale predizborne teme s naglaskom na rodna pitanja. Posebna pažnja posvećivala se identificiranju izjava koje su ulazile u sferu rodno uvjetovanih informacijskih poremećaja ili rodnih dezinformacija. Također, ukoliko bi se uočili neki aspekti informacijskog poremećaja iz rodne perspektive objavljeni na nekim drugim portalima, i njih se odlučilo uvrstiti u analizu. U procesu detekcije, selekcije i analize materijala primijećeno je, kao i u prvom izvješću, preklapanje izjava ili vijesti na više praćenih izvora, uz razlike u popratnom sadržaju ili načinu uokvirivanja informacija. No, kako je sama predizborna kampanja bila bitno manjeg intenziteta nego predizborna kampanja za parlamentarne izbore u Republici Hrvatskoj, tako je primijećena znatno manja dinamika i frekventnost objava vezanih za izbor hrvatskih članova/članica za Europski parlament uopće, a tako i objava koje bi svojim sadržajem odgovarale nekom obliku rodno uvjetovanog informacijskog poremećaja.

**Narativni okviri
rodno uvjetovanih
dezinformacija i/ili
drugih aspekata
informacijskog
poremećaja u
predizbornoj kampanji
za članove/ice
Europskog parlamenta
u Republici Hrvatskoj
2024.**

U predizbornoj kampanji za izbor članova/ica za Europski parlament u Hrvatskoj u 2024. godini uočeno je nekoliko tematskih okosnica unutar kojih su generirane rodno uvjetovane dezinformacije ili drugi aspekti rodno uvjetovanog informacijskog poremećaja. U usporedbi s izvješćem o predizbornoj kampanji za nacionalne parlamentarne izbore u kojemu su navedeni i analizirani nekoliko rodno-dezinformacijski narativi („rodnoideološki“ narativ, dezavuiranje političarki, demoniziranje migranata, dovođenje rodnih politika ili praksi rodne ravnopravnosti u pitanje) predizborna kampanja za Europski parlament u RH ima manju količinu materijala, ali i manji broj tipičnih rodno-dezinformacijskih toposa nego kampanja za nacionalne parlamentarne izbore.

Tako, primjerice, u analiziranim materijalima sakupljenim tijekom europarlamentarne kampanje nisu pronađeni primjeri koji bi upućivali na narative o potkapacitiranosti žena za bavljenje politikom, a i topos „rodne ideologije“ kao društvenog proizvoda uvezenog sa (dekadentnog) Zapada doživio je svojevrsni predizborno-politički *makeover*. Također, narativi o migrantima kao sigurnosnoj prijetnji ženama su izostali u ovoj kampanji.

U sljedećim paragrafima detaljnije će se predstaviti svaki od uočenih narativa, te će se opimjeriti konkretnim izjavama političkih aktera u predizbornij kampanji. Predstavljajući uočenih narativa započet će narativom o „rodnoj ideologiji“. I u slučaju europarlamentarne predizborne kampanje narativ o „opasnostima od rodne ideologije“ pokazuje se najizdašnjim mjestom kreiranja manifestacija rodno uvjetovanih informacijskih poremećaja te strukturno najsloženijim narativom.

1.

„Rodna ideologija“ kao društvena ugroza: akteri i potkategorije

Značenjska nejasnoća pojma „rodna ideologija“ već je propitivana u različitim tekstovima ([1,2,3](#)). Analize ističu kako pojam „rodna ideologija“ (sa svojim inačicama) funkcionira kao „prazni označitelj“ koji značenja zadobiva ovisno o kontekstu i potrebama skupina ili pojedinaca koji ga koriste. Tek kao napomenu, valja reći i da sintagma „rodna ideologija“ ima svoje formalne inačice i/ili bliskoznačnice poput „woke ideologija“ ili „transrodna ideologija“.

Sintagmom „rodna ideologija“ i njezinim inačicama tradicionalno se služe političke stranke i pojedinci/ke (radikalno i/ili populistički) desnog političkog spektra. Tijekom nacionalnih parlamentarnih izbora stranka Domovinski pokret posebno se posvetila „rodnoj ideologiji“ ili preciznije obračunavanju s „rodnom ideologijom“, no u kontekstu europarlamentarnih izbora ovaj je diskurs bio nešto manje elaboriran. Ipak, opći kontekst „rodne ideologije“ koristio je kandidat DP-a za Europski parlament Stephen Nikola Bartulica. Bartulica, primjerice, aludira na „rodnu ideologiju“ tijekom predstavljanja stranačke liste, a koristi narativ opasnosti od „rodne ideologije“ za okvir širi od nacionalnog (što je bio slučaj u iskazima DP-a tijekom nacionalnih parlamentarnih izbora) te [napominje](#), primjerice, kako je Europa u krizi, kako je posrnula, a opisujući kontekst natjecanja Eurosong te pobjedu Nema, nebinarne osobe. Nadalje, kontinuitet medijskih istupa vezan za područja kreiranja narativa o „rodnoj ideologiji“ ima i stranka Most. Tako je Božo Petrov pokretao građansku inicijativu za upisivanje kršćanske baštine u temeljne vrijednosti EU kroz izmjenu njenih temeljnih ugovora, čime bi se, između ostalog, stvorile „pretpostavke za odbacivanje rodne ideologije“ ([1,2](#)). Nadalje, a uzevši u obzir političke aktere koji sintagmu „rodna ideologija“ rabe kao kohezivno sredstvo svojih političkih istupa, tijekom kampanje u pitanju istaknuo se i kandidat grupe birača Ladislav Ilčić. Primjerice, Ilčić izjavljuje da „(b)irači na ovim izborima mogu birati između civiliziranog društva koji se temelji na povijesno potvrđenim vrijednostima obitelji, otvorenosti životu i mogu birati društvene eksperimente kakve smo vidjeli na ovogodišnjem Eurosongu ili kakve možemo vidjeti danas na gay paradi“ ([1,2](#)). Zanimljivo je da i Ilčić i Bartulica, političari koji streme vrlo visokim pozicijama europarlamentaraca, navode upravo Nema kao primjer onog što, po njima, prijeti europskom (kulturnom, duhovnom, rodnom) kontekstu. Na pitanja na koji bi način rodni pluralizam mogao biti (europski) problem ili koje loše posljedice može imati, ovi politički diskursi najčešće [odgovaraju](#) u stilu kandidatkinje s Ilčićeve nezavisne liste, Mirande Jamnicki: „Bez obzira jeste li lijevo ili desno orijentirani, svi možemo sagledati činjenicu da je model društva temeljen na obitelji otvoren životu i djeci, a to ne možemo reći za model društva koji propagira promjene spola i rodnu ideologiju.“. Jasan dezinformacijski sadržaj ove izjave tiče se dijela o tome da društvo (kakvo je sada) propagira promjene spola i „rodnu ideologiju“. Kao što je već istaknuto, „rodna ideologija“ je prazni označitelj, termin koji ne znači ništa. Također treba istaknuti da prema [Hrvatskom jezičnom portalu](#), propaganda pretpostavlja organizirano širenje usmenim ili pismenim putem (političkih, privrednih, vjerskih, poslovnih, umjetničkih itd.) ideja radi oblikovanja javnog mišljenja i ostvarenja planiranih ciljeva. U tom smislu, propaganda za promjenu spola ne postoji. Niti u europskom, niti u bilo kojem društvenopolitičkom prostoru. Ono što postoji jesu javne, stručne, znanstvene, pravne i

političke rasprave, posebice na prostoru EU, unutar kojih se pokušava razumjeti pojam ili činjenica, primjerice, transrodnosti, kao i ponuditi najadekvatnije načine društvenog odgovora na, primjerice, činjenicu transrodnosti, kao i na društvene konsekvence koje iz transrodnosti proizlaze. Antidiskriminacijski akti EU, kao i upute, sugestije ili mišljenja različitih relevantnih tijela i institucija ne predstavljaju propagandni materijal, već akte i smjernice kojima se pokušava osigurati egalitarni društveni okvir, primjerice transrodnim osobama, ali i ženama te drugim rodnim skupinama.

Na koncu, iz predstavljenog se može zaključiti da u slučaju stranke Domovinski pokret, te stranke Most, u ovoj, superizbornoj godini, postoji kontinuitet političkog korištenja narativa o rodnoj ideologiji kao opasnosti ili ugrozi, a u europarlamentarnoj se kampanji, kao novi (stari) akter, pojavljuje Nezavisna lista Ladislava Ilčića, bivšeg europarlamentarca koji na ovim izborima za Europski parlament nije dobio povjerenje hrvatskih glasača/ica. Sporadične istupe još nekih političara koji su sudjelovali u predizbornoj kampanji za Europski parlament, a relevantne za ovo izvješće, prikazat će se u sljedećim poglavljima.

a) Potkategorije narativa o „rodnoj ideologiji“ kao opasnosti za društvo/naciju

Kao i u slučaju predizborne kampanje za nacionalni parlament, sadržajna analiza narativa o „rodnoj ideologiji“ kao ugrozi ukazuje na nekoliko potkategorija ili podtema unutar kojih se ovaj narativ ostvaruje. Podkategorije narativa o "rodnoj ideologiji" često se međusobno isprepliću i djeluju kao zatvoreni krug izjava koje se uzajamno podržavaju i potvrđuju, s ciljem potkopavanja vrijednosti rodne ravnopravnosti i uključivosti, dok istovremeno služe širenju dezinformacija, zbunjivanju javnosti i stvaranju negativnog stava prema temama vezanim uz rodne teme.

a.1) „Rodna ideologija“ kao ugroza tradicionalne obitelji i heteronormativnog poretka

Za razliku od nacionalne parlamentarne kampanje (1,2), europarlamentarna se kampanja nije bavila pitanjima poput deratifikacije Istanbulske konvencije i pripadajućim narativima o tome tko je u hrvatskom društvu majka, tko otac, tko su dječaci, tko djevojčice. Kako je obzor političkog dosega promatrane kampanje mnogo širi od nacionalnog, tako se i

narativi o „rodnoj ideologiji“ kao prijetnji tradicionalnoj obitelji i heteronormativnom poretku očitavaju unutar gabarita europskog društvenog i kulturnog miljea. Dobar primjer učitavanja tradicionalnih vrijednosti – a time i vrijednosti rodničkih odnosa – utemeljenih na kršćanskom nauku u cijeli europski prostor uočljiv je u spomenutim iskazima Bože Petrova iz stranke Most. Petrov [kaže](#) da će to upisivanje tj., „zajednički vrijednosni okvir zaustaviti rodnu ideologiju i takva mahnitanja u kojima danas možete biti muško, sutra žensko, prekosutra se opet vratiti na staro, ovisno o tome kako se osjećate“. Najprije, valja napomenuti kako navedena izjava sadrži obmanu u kojoj se dugotrajni proces priznavanja identiteta i tranzicije svodi na hir ili pomodarstvo („danas možete biti muško, sutra žensko, prekosutra se vratiti na staro“), a o čemu je u kontekstu političkih reakcija na mogućnost uvođenja programa Rodnih studija na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu [pisala Libela.org](#). Nadalje, „rodna ideologija“ se postavlja kao prijetnja tradicionalnim vrijednostima upisivanima u pojmove obitelji, braka, potomstva ili tradicionalnih rodničkih uloga, a što je razvidno iz izjave Petrova o tome da „obitelj vidimo kao središnju društvenu česticu, a brak muškarca i žene kao njezin temelj. Želimo dugoročno održivo društvo, sigurne sredine za život i smatramo da se to može ostvariti samo potenciranjem zajedničkog vrijednosnog okvira u koji se moraju integrirati svi koji u Europu dolaze živjeti“ (1,2). Nadalje, potkategorija „rodna ideologija“ kao ugroza tradicionalne obitelji i heteronormativnog poretka prisutna je i u [izjavi](#) Ladislava Ilčića koja započinje tvrdnjom o tome da su „(d)okazano dobri koncepti društva (...) bazirani na obitelji i otvorenosti životu, i njih treba reklamirati u Europskoj uniji, ali prvenstveno u slobodi svake osobe da bira svjetonazor“. Iako se čini pomalo paradoksalnom, Ilčićeva izjava o poštivanju svačijeg svjetonazora manje je usmjerena principima demokratičnosti, inkluzivnosti i poštivanja, a više predstavljanju „rodne ideologije“ kao već zaživjele ljevičarske agende na prostoru Europske unije. Tako Ilčić kaže da je u proteklom mandatu "ljevica koristila Europski parlament za nametanje svojih ideologija", a čemu možemo svjedočiti i u Hrvatskoj u kojoj je „Zagreb (...) prepun trans i LGBT zastava, prelijepljen je plakatima Centra za edukaciju, savjetovanje i istraživanje – CESI, a ta organizacija civilnog društva želi svoj djeci u Zagrebu nametnuti svoju varijantu spolnog odgoja. Još prije 20 godina su se mogli prikazivati kao nekakvi stručnjaci, međutim, ove godine smo vidjeli kako je izgledao Eurosong – taj koncept nameću takve udruge, sve one u kojima su djelovali sadašnji političari iz Možemo" (1,2). Njegove izjave, iako ne predstavljaju direktne dezinformacije, ojačavaju narativ o „rodnoj ideologiji“ kao sveprisutnoj ugrozi društva i (tradicionalne) obitelji. Na sličnom je tragu i [izjava](#) Ivana Pernara koji u kontekstu pitanja o „demografskom slomu“ kaže da „država (Republika Hrvatska, op.a.) vodi politiku koja propagira LGBT vrijednosti“, i to kroz financiranje udruga.

a.2) „Rodna ideologija“ kao nepoćudni dio europskog prostora ili o „makeoveru“ narativa o lošim utjecajima sa Zapada

S obzirom na činjenicu da se u ovome izvješću radi o predizbornoj kampanji za predstavnike/ce Republike Hrvatske u Europskom parlamentu, pretpostavka je bila da se u promatranome materijalu neće naći značajan broj iskaza koji ciljaju na [opasnosti od „rodne ideologije“ kao importa s \(dekadentnog\) Zapada](#), a to obzirom na različite prakse i propise koji streme postizanju rodno ravnopravnog društva, a koje Europska unija provodi kao svoju službenu rodnu politiku.

No, u promatranjoj kampanji narativ o „rodnoj ideologiji“ kao zapadnjačkoj tvorevini zadobio je retorički *makeover* u potkategoriju *Europa u krizi zbog „rodne ideologije“*. Drugim riječima, granice područja antirodne borbe jednostavno su se rastegnule na područja zemalja EU s konstatacijom o, poput Bartulice, „[posrtaju Europe u ozbiljnu dekadenciju](#)“. Petrov, pak, [govori \(navode portalu\)](#) da „u ovom trenutku imamo milijune mladih diljem zapada koji si uništavaju život operacijama i hormonalnim terapijama i sve snažnije tendencije zakonodavaca da roditeljima uskrate pravo "da na bilo kakav način zaustave to ludilo". A sve, kako ističe, u ime nekakve „kvazi slobode, tjelesne autonomije.“ Drugim riječima, kako se u nacionalnoj parlamentarnoj kampanji isticalo specifično domaće društveno ozračje koje se mora sačuvati od lošeg ideološkog utjecaja sa Zapada, tako se sada retoričke snage predizborne europarlamentarne kampanje usmjeravaju upravo k tome Zapadu kojeg valja (opet!) očistiti od vlastitih mu nepoćudnih elemenata.

Osim toga, u kontekstu ove potkategorije treba napomenuti i to da se ugrožavajući aspekti koji se pripisuju „rodnoj ideologiji“ tek sporadično u analiziranim materijalima povezuju s djelovanjem političke ljevice u EU. Ljevica, kao politička opcija koja prema analiziranim materijalima, generira između ostaloga i „rodnu ideologiju“ izrijeком je prisutna u, primjerice, gore spomenutim iskazima Ladislava Ilčića koji ustvrđuje nametanje specifičnih ljevičarskih ideologija društvu (EU) u cjelini kroz Europski parlament ([1,2](#)).

a.3) „Rodna ideologija“ kao ekonomska ugroza

Potkategorija „rodne ideologije“ kao ekonomske ugroze primijećena je bila i u analiziranim materijalima vezanim za [nacionalnu parlamentarnu predizbornu kampanju](#). Čestotnost izjava u kojima se naglašava negativni utjecaj „rodne ideologije“ na gospodarski sustav relativno je mala u obje praćene kampanje. No, izjave zabilježene u kampanji za europarlamentarne izbore, za razliku od nacionalnih, oštrije su u svome tonu, kao što su i

razrađeniije u svome sadržaju. Nacionalna se parlamentarna kampanja doticala neke vrste faktičnih pitanja ([trošak poslodavaca vezano za broj odvojenih toaleta](#)), dok izjave tijekom europarlamentarne kampanje smjeraju aspektima europskih rodni politika u gospodarstvu i (gospodarskom) menadžmentu. U ovom je kontekstu znakovita izjava Mirande Jamnicki, kandidatkinje Nezavisne liste Ladislava Ilčića koja ustvrđuje da „model društva koji propagira promjene spola i rodnu ideologiju“ uzrokuje „ogromne posljedice i u gospodarstvu“ ([1,2,3](#)), [istaknuvši](#): Amerikanci kažu – „Go woke, go broke.“ Odnosno, ako prihvatite tu radikalnu woke agendu, bankrotirat ćete.“¹ Tijekom iste konferencije se govorilo, prema medijskim napisima, da se brojnim odlukama u Europskom parlamentu ubija kvaliteta u poslovanju, a nameću tzv. rodne kvote, odnosno koliko homoseksualaca i transseksualaca treba biti na određenoj razini odlučivanja u tvrtki. Naglasilo se da se radi o agresivnoj agendi koja se smatra važnijom od normalnog poslovanja, slobodnog tržišta i od prirode čovjeka pa EU slabi pod čizmom te woke agende ([1,2,3](#)).

Narativna potkategorija o kojoj je riječ, a manifestirana je u prikazanim izjavama, potvrđuje se kao relativno nova i plodonosna podtema antirodni diskursa. Na valu ideje slobodnog tržišta, konkurentnosti i posebice narativa (zaziva) o gospodarskom napretku – plasiranih u trenutcima financijske i poslovne nesigurnosti ne samo građana i građanki Republike Hrvatske, već i onih Europske unije – rezonantnost izjava koje koriste ovu potkategoriju nikako ne treba podcijeniti. Naime, iznalaženje konceptualnih i retoričkih načina demonizacije rodnostudijskih tema ili politika i praksi usmjerenih rodnoj ravnopravnosti koketira s financijsko-ekonomskim kontekstom već neko vrijeme (npr. u domaćem kontekstu kroz pitanje cijene implementacije Istanbulske konvencije), te je vjerojatno da će upravo u spoju financijsko-ekonomskog i antirodnog doći do novih retoričkih i konceptualnih oblikovanja motiva kojima će se rodno egalitarni društveni trendovi pokušati obesmisлити ili će ih se prikazivati otegotnima i/ili opasnim (i) u kontekstu gospodarstva, a svakako ekonomski neisplativima.

O dezinformativnoj prirodi termina „woke“ već se raspravljalo na početku ove analize, ali i u [analizi portala Libela.org](#). Također, napise o tome da se rodni kvotama propisuje koliko homoseksualaca i transseksualaca treba biti na određenoj razini odlučivanja u tvrtki može se opovrgavati pretragom EU zakonodavstva. Naime, u relevantnim EU direktivama rodne kvote primjenjuju se s ciljem utjecanja na podzastupljenost žena na razinama odlučivanja u trgovačkim društvima, dok su strategije i propisi koji nastoje osigurati ravnopravnost LGBTIQ+ osoba na tržištu rada i na radnom mjestu prvenstveno usmjereni na zaštitu od diskriminacije, uznemiravanja i nasilja ([1,2](#)).

¹ Online portal koji nije bio ubrojen u izvore koje će se pratiti tijekom kampanje donosi detaljniji opis promišljanja utjecaja „rodne ideologije“ na gospodarstvo, pa se iznimno u ovoj analizi navodi i izvor Zadarski.hr.

a.4) „Rodna ideologija“ kao ugroza djece i njihovih prava

Vjerojatno najprepoznatljivija potkategorija narativa o „rodnoj ideologiji“ kao ugrozi, ona koja uključuje opasnosti od „rodne ideologije“ koje su usmjerene djeci i mladima imala je i u promatranoj kampanji svoje mjesto, no, u odnosu na predizbornu [kampanju za nacionalne parlamentarne izbore](#), ova je kategorija čestotno manje zastupljena. Stephen Nikola Bartulica [izjavljuje](#) da je „dosta bilo nametanja nama stranih ideologija i ideja koje su vrlo štetne, pogotovo po našu djecu“, no bez detaljnijeg obrazloženja, a jasan primjer „rodne ideologije“ kao opasnosti za djecu i mlade, posebice onih elemenata te ideologije koji se tiču trans osoba, prisutni su u izjavi člника stranke Most, Bože Petrova. Petrov izjavljuje da se danas „u ime nekakve kvazislobode, tjelesne autonomije, klincima dopušta da unište život, a roditeljima se uskraćuje mogućnost da djeluju uopće po tom pitanju, a djecu se pušta da budu nesretna“, odnosno da u ovom trenutku imamo milijune mladih diljem zapada koji si uništavaju život operacijama i hormonalnim terapijama i sve snažnije tendencije zakonodavaca da roditeljima uskrate pravo "da na bilo kakav način zaustave to ludilo" (1,2). Ovakvo „ideološko mahnitanje“ valja, prema Petrovu, zaustaviti „uglavljivanjem kršćanske baštine u temelje EU“, o čemu je već bilo riječi. Petrovljev iskaz karakteriziran je vrlo snažnim izborom leksema (mahnitanje, ludilo) koji, sami po sebi, ne mogu biti označeni pojmom dezinformacija, no ono što ulazi u okvire dezinformacijskog sadržaja u ovom slučaju uključuje tvrdnje o uništenim životima o čemu istraživanja o osobama koje su prošle ili prolaze tranziciju ne svjedoče (1,2), o milijunima mladih ljudi – jer podaci o okvirnom postotku transrodnih osoba u EU sugeriraju drugačije numeričke parametre kao primjerice u [Statistnim pokazateljima](#) ukupnog postotka transrodnih, rodno fluidnih, nebinarnih i ostalih rodova po državama svijeta, a gdje postotak ukupnosti netradicionalnih rodni identiteta u europskim državama ne prelazi (švicarskih) 6%. Na koncu, tvrdnje o tendencijama zakonodavaca da uskrate roditeljska prava na zaustavljanje procesa tranzicije kose se s napisima u, primjerice, [Politicu](#) koji nudi prikaz medicinske skrbi o transrodnim osobama u nekoliko zemalja EU. Osim toga, European Academy of Paediatrics [u radu iz 2024.](#) godine navodi da je „Nekoliko europskih zemalja, predvođenih Ujedinjenim Kraljevstvom, nedavno preispitalo liječenje rodne disforije kod djece i mladih. Prepoznajući potrebu za mnogo više istraživanja o tretmanima poput suzbijanja puberteta i hormona za promjenu spola kod djece i mladih, razmatramo trenutačne etičke i pravne dileme s kojima se suočavaju djeca s rodnom disforijom, njihove obitelji i medicinski timovi koji se brinu o njima“. Na koncu, teme su ovog potpoglavlja već elaborirane u tekstovima na portalu Libela.org, gdje se pisalo o dugotrajnosti i složenosti tranzicijskih postupaka, kao i o malinformacijama o rodno-podržavajućoj skrbi i blokatorima hormona (1,2).

2.

Migracijsko pitanje

Predizborna [kampanja za parlamentarne izbore](#) u Hrvatskoj 2024. godine bila je fokusirana i na pitanja iregularnih migranata, s posebnim naglaskom na rodne aspekte. Rodni aspekt se očitovao u opetovanju informacija o tome da granicu isključivo prelaze vojno sposobni muškarci te da je riječ o osobama muslimanske vjeroispovijesti. Time su se stvarale asocijacije na militaristički kontekst, kao i na prijetnje ženama zbog potencijalnih seksualnih napada, silovanja i sl. Medijski diskurs o migracijama u Hrvatskoj najčešće migrante prikazuje kao sigurnosnu prijetnju, čime se pojačavaju ksenofobni sentiment i opravdava protumigracijska politika.

Migracije su bile važna tema i europskih izbora u svim zemljama Unije, uključujući Hrvatsku, gdje su [kandidati iznosili različite pristupe](#) prema (iregularnim) migrantima i zaštiti granica. HDZ je isticao važnost policijske zaštite granica i korištenje europskih sredstva za dodatno opremanje, dok je Most zagovarao slanje vojske na granicu kako bi pomogla policiji. Stranka Možemo! protivila se vojsci i žici na granicama, zalažući se za reguliranje migracija putem legalnih ulazaka poput radnih dozvola i spajanja obitelji. SDP se protivio slanju vojske, smatrajući da to nije pravo rješenje, dok je liberalna koalicija isticala važnost Frontexa i čuvanja vanjskih granica uz humanitarna načela. Domovinski pokret odbacuje koncept „prisilne solidarnosti“ i tvrdi da bi svaka zemlja trebala samostalno odlučivati koga želi primiti. Međutim, tijekom kampanje nismo uočili da je naglasak bio na rodnim aspektima migracija.

3.

Diskreditiranje politika rodne ravnopravnosti

U kampanji za izbor predstavnika u Europski parlament narativ kojim se diskreditiralo politike rodne ravnopravnosti nije bio toliko zastupljen kao u kampanji za parlamentarne izbore. Diskreditiranje politika rodne ravnopravnosti koje je detektirano u [nacionalnoj parlamentarnoj predizbornoj kampanji 2024.](#) ticalo se, između ostaloga, pitanja kvota na izbornim listama.

Pitanje se rodni kvota pojavilo i u europarlamentarnoj kampanji, no u kontekstu gospodarskog razvoja i poslovanja u EU o čemu je riječi bilo ranije. Pričalo se o tzv. rodni kvotama koje nalaže Europski parlament, a “ubijaju kvalitetu u poslovanju”. Ivan Pernar, također je kritizirao provedene politike Europske unije. On je [smatrao](#) da se na razini EU gura LGBT žestoka propaganda i tko god ima drugačije mišljenje se sankcionira. Pritom je dao primjer Baby Lasagne govoreći da nije pobijedio jer „nije bio dovoljno gej“. Naglasio je i da naša država vodi politiku koja propagira LGBT vrijednosti, da financira milijunima udruge i LGBT agendu. Pritom je rekao da bi bilo bolje da se taj novac da obiteljima s više djece.

Zaključak

Ova je predizborna kampanja bila znatno manje intenzivna nego li predizborna kampanja za parlamentarne izbore. U skladu s time, primijećena je i znatno manja dinamika i frekventnost objava koje bi svojim sadržajem odgovarale nekom obliku rodno uvjetovanog informacijskog poremećaja.

U odnosu na zaključke dobivene analizom materijala prikupljenog tijekom nacionalne parlamentarne predizborne kampanje, predizbornu kampanju za Europski parlament u Republici Hrvatskoj 2024. obilježava izostanak narativa o ženama kao nekapacitiranima za bavljenje politikom ili kakvim drugim visokim javnim dužnostima. Može se pretpostaviti da se ovaj, inače uobičajeni, rodno-dezinformacijski narativ nije pojavljivao u europarlamentarnoj kampanji iz strateških razloga, tj., iz razloga zadržavanja političkog kredibiliteta i uklapanja u europske političke trendove. U Europskom parlamentu, konzervativni blokovi poput Europske pučke stranke (EPP) ili Europskih konzervativaca i reformista (ECR) ne zagovaraju otvorenu diskriminaciju žena, već često ističu ravnopravnost i zastupljenost, pa je moguće da hrvatske konzervativne stranke žele izbjeći narative koji bi im mogli nanijeti štetu ili smanjiti prihvaćenost među glasačima. Nadalje, i narativi o migrantima kao sigurnosnoj prijetnji ženama su izostali u ovoj kampanji.

S druge strane, narativ o opasnostima „rodne ideologije“ bio je prisutan i u europarlamentarnoj kampanji, i čak ojačan širim, europskim kontekstom počesto predstavljenim kao prostorom koji se kulturološki, vrijednosno, društveno, gospodarski i politički slama pod pritiscima rodnog mainstreaminga. Pritom je bilo zanimljivo primijetiti razvoj narativa u kojem „rodna ideologija“ predstavlja ekonomsku ugrozu.